

نقش فنآوری اطلاعات در مشاوره شغلی و راهنمای شغلی

گرد آورنده: افشین صندوقدار . سایت کسب و کار

مقدمه:

فرانک پارسونز منسوب به پدر نهضت راهنمای شغلی (ERA) در آمریکا می باشد. نظریه پارسونز که در سال ۱۹۰۷ با اعتقاد به این موضوع که اشتغال ضرورت فردی و اجتماعی است در مرکز راهنمای شغلی در Boston فعالیت خود را آغاز نمود. به اعتقاد این دانشمند برای انتخاب شغل مناسب، توانائی و ویژگیهای روحی فردی نقش بسازی در تعیین شغل و دوام شغلی داشته و باید با شغل انتخاب شده منطبق باشد. از اینرو سه ویژگی را برای نظریه خود در نظر گرفته و مطرح می سازد.

۱. مشاور باید مراجع را در تجزیه و تحلیل توانائی ها، رغبت ها و خلق و خوی خود یاری دهد. این امر می بایست با تشویق مراجعه کننده به مطالعه دقیق پیرامون شغل پیشنهادی و بالا بردن آگاهی مرجع در حاشیه موضوع مورد شور با مثال های از اشخاص و یا موفقیت های کسب شده انجام پذیرد.

۲. مشاور باید مراجع را با خصوصیات مشاغل، تهدیدها و فرصتهای شغلی آشنا سازد. بهترین الگوی پیشنهادی پارسونز تشویق مراجع به بازدید از مراکز صنعتی، سازمانها و یا موسسات موجود بوده و کسب اطلاعات بطور مستقیم از صاحبان کسب و کار می باشد.

۳. مشاور و مراجع به مقایسه و انطباق منطقی خصوصیات شخصی با ویژگی های شغلی می پردازند و با توجه به در نظر گرفتن شرایط طرفین بهترین گزینه را انتخاب می نمایند. با عنایت به اینکه فنآوری اطلاعات دروازه عبور از جهان سوم و مسیر ورود به کشورهای صنعتی و توسعه یافته است ضروریست به کمک سیستم های اطلاعات مدیریتی (MIS) با در نظر گرفتن تعاریف نظری مشاوره شغلی و راهنمای شغلی و تفاوت ما بین آنها و به کمک تکنولوژی فنآوری اطلاعات و تلفیق آن اقدام به ارائه خدمات به جامعه نمود. لذا نگارنده در چند سطر تعاریف آکادمیک راهنمای شغلی، مشاوره شغلی و تفاوت مابین آن را مطرح و سپس به ارائه موضوع اصلی خواهد پرداخت. مشاوره جریانی فعال و پویا بین مراجع و مشاور است و در مفهوم عام همکاری کردن و رای و نظر دیگری را در انجام کاری خواستن است و با تجزیه و تحلیل مشکل، مبادرت به یافتن راه حل مناسب است. راهنمایی کمک به فرد است تا بتواند فرصت ها و تهدیدهای شغلی و شخصی را آگاهانه تشخیص دهد و از موقعیت و تجربیات کسب شده در بررسی های خود پیرامون موضوع انتخابی بیشترین استفاده و بهره ممکن را ببرد. حال با تعاریف فوق می توان تفاوت راهنمای شغلی با مشاوره شغلی را چنین مطرح نمود. راهنمای شغلی مفهوم کلی و جامع تری دارد بگونه ای که تمامی برنامه ها و فعالیت ها را برای کمک به فرد در بر داشته در حالیکه مشاوره شغلی بخشی از تکنیک های راهنمای شغلی است.

فناوری اطلاعات (Information Technology):

می توان فناوری اطلاعات را مجموعه ای از سخت افزار، نرم افزار و مغز افزار تعریف نمود که عمده وظیفه آن پردازش های لازم بر روی داده های تحقیقاتی، کنترلی، عملیاتی و مدیریتی می باشد. لازم است ویژگی های منحصر بفرد دقت، سرعت و کنترل جریان داده ها را نیز به آن اضافه نمود. کنترل های جریان اطلاعاتی و مدیریت های موضعی و کلان، تجزیه تحلیل و بررسی سخت افزار و نرم افزار از دیگر مشخصه های این علم می باشد. از اینرو فرآیند اطلاعات را نیز می توان شامل ارتباطات، توزیع و دستیابی به اطلاعات دانست. وجود بانک های اطلاعاتی رابطه ای و سیستم های مدیریت اطلاعاتی ، دستیابی به اطلاعات کاربران را تسهیل نموده است بگونه ای که کاربران برای دستیابی به آخرین اطلاعات خود از طریق رایانه های شخصی خود در منازل و محل کار بر راحتی از طریق **Internet, Extranet** و یا شبکه های خصوصی **Intranet** به اطلاعات مورد نظر خود دست یافته و از آن بهره برداری می نمایند. رشد تکامل فناوری ارتباطات و اطلاعات (ICT) را می توان با الگوی زیر بیان نمود و در نهایت با تلفیق الگو های پیشنهادی دیگر مدل های جدیدی را از جمله مدل فناوری اطلاعات در مشاوره شغلی یا راهنمای شغلی طراحی و پیشنهاد نمود. رشد علمی کشورها در عرصه دانش نیز به تبعیت از علوم دیگر و تلفیق با سایر علوم از جمله فناوری اطلاعات دست خوش تغییر و تحولات قابل ملاحظه ای بوده است به نحوی که در اکثر دانشگاه ها شاهد آموزش های آدامیک میان رشته ای و جذب دانشجو در این دوره ها می باشیم. شواهد حاکی از آن است که در نسل سوم تکامل فن آوری اطلاعات، همانطور که در الگوی بالا ملاحظه می گردد، رشته های علمی که پیش از این بطور مستقل مورد توجه دانشمندان و محققان قرار داشت امروز به کمک فن آوری اطلاعات نوید بخش علوم جدیدی هستند که کاربردهای خاص و بیشتر مواقع کاربرد واحدی دارند. بطور مثال تجارت که پیش از این مبتنی بر علم اقتصاد بوده است پس از تلفیق با تکنولوژی فن آوری اطلاعات، مبداء علم جدیدی بنام تجارت الکترونیکی گردیده است که امروز شاهد روند رو به رشد اقتصادی کشورهای دست یافته به این علم می باشیم. حتی می توان ادعا نمود یکی از پارامترهای مهم فاصله اقتصادی میان کشورهای منطقه، بهره وری کشورهای توسعه یافته به این تکنولوژی و علوم جدید می باشند و فقر اقتصادی سایر کشورها بدلیل بی توجهی به کاربرد فن آوری اطلاعات در اقتصاد جهانی است.

مراکز مشاوره و راهنمای الکترونیکی (E-Consulting):

بدنبال پیشرفت روزافزون **.I.T** ، و کاربردهای آن در تمامی حوزه های علمی، تاسیس مراکز مشاوره ای الکترونیکی در جهت ارائه خدمات مشاوره ای به کاربران امری ضروری و عدم وجود آن تا حدی غیر قابل انکار می باشد.

مراکز مشاوره و راهنمای الکترونیکی **E-Consulting** جامعه اطلاعاتی گسترده ای را در بر دارد. این مراکز می تواند در بخش های مختلفی کارآمد و کارآیی داشته باشد.

- مراکز مشاوره شغلی و راهنمای شغلی الکترونیکی (E-Occupation Consulting)

• مراکز مشاوره ای پزشکی الکترونیکی (از روش Teleconference به راحتی می توان از راه دور مشاوره پزشکی و حتی در برخی از موارد به کمک تجهیزات پزشکی (Medicine Robotic) در عملیات های جراحی شرکت و بیماران را درمان نمود)

• مراکز مشاوره ای فنی و مهندسی الکترونیکی

• مراکز مشاوره ای امور تربیتی الکترونیکی

• مراکز مشاوره ای آموزشی الکترونیکی

• مراکز مشاوره قضائی الکترونیکی

• سایر مراکز مشاوره ای دیگر ...

اهداف مراکز مشاوره شغلی و راهنمای شغلی:

۱. هدایت هر چه بهتر مرجع در استفاده از منابع اطلاعاتی

۲. انجام فعالیت ها به منظور فراهم نمودن خدمات موثر

۳. بروز رسانی و به هنگام سازی داده های بانک اطلاعاتی

۴. حفظ در امنیت و امانت داری در اطلاعات منابع موجود

۵. بهره گیری از دانش مشاوران متخصص و مجرب در ارائه خدمات مشاوره ای متناسب با موضوعات

و مشکلات طرح شده از سوی مرجع

۶. تسریع در ارائه اطلاعات به مرجع

۷. کاهش هزینه های اطلاع رسانی و یا گردآوری اطلاعات مورد نیاز با ایجاد بانک اطلاعاتی متمرکز

۸. نظارت، کنترل و ساماندهی در ارتباطات

۹. استخراج اطلاعات آماری و تحقیقاتی

۱۰. برنامه ریزی و ارائه راهکارها و الگوهای مناسب به مسئولان

۱۱. زمانبندی اقدامات اجرایی مطابق با برنامه چشم انداز کشور

۱۲. ایجاد Vortal & Portal های جامع Up to Minute بجای UptoDate

۱۳. مزایای مراکز مشاوره ای و راهنمای شغلی الکترونیکی:

۱. صرفه جویی در هزینه و زمان از منظر مرجع و مشاور

۲. بهره وری از منابع بانک اطلاعاتی جامع هوشمند

۳. بهره گیری از تجربیات مشاوران مجرب برای راهنمایی مرجع و دریافت مشاوره های لازم به روش

الکترونیکی و بدون مراجعه حضوری

۴. به واسطه وجود Metadata ی هوشمند، گرایش و سمت گیری به تصمیم های عقلانی بیشتر می شود.

۵. قدرت شناخت مرجع به لحاظ توانمندیهای شخصی و انتظارات شغلی بیشتر می گردد.

۶. فراهم ساختن فرصت های شغلی مناسب برای مراجع و صاحبان سرمایه و کسب و کار

۷. بالا بردن دانش شهروندان و آشنا ساختن با محدودیت ها، رفع موانع، ضوابط و مقررات دست و پاگیر برخی از سازمانها

ابزار و تجهیزات مورد نیاز برای طراحی مراکز مشاوره شغلی و راهنمای شغلی الکترونیکی:

۱. طراحی تارگت های بصورت Portal و Vortal برای ارائه خدمات مشاوره ای

۲. طراحی و پیاده سازی بانک اطلاعاتی رابطه ای برای درج اطلاعات (مراجع و صاحبان سرمایه و کسب و کار)

۳. جذب مشاوران مجرب و متخصص، متناسب با نیازهای شغلی سازمان

نتیجه گیری:

با توجه به رشد جمعیت و افزایش نرخ بیکاری در جامعه، یافتن شغلی مناسب و تامین حداقل انتظارات خانواده، از مهمترین دغدغه های قشر جوانان محسوب می گردد. بنحوی که گاهی بواسطه عدم انتخاب شغل مناسب و یا عدم آشنائی و آگاهی از شغل انتخابی، و همچنین عدم علاقه به پیشه و حرفه فعلی پس از مدت زمان کوتاهی اقدام به ترک کار و به خیل بیکاران جامعه افزوده خواهند شد و مشکلاتی را برای خود، خانواده و صاحبان مشاغل ایجاد می نماید.

وجود مراکز مشاوره ای شغلی و راهنمای شغلی الکترونیکی، ضمن کاهش هزینه ها و صرفه جوئی در زمان برای یافتن موقعیت شغلی مناسب برای شهروندان و صاحبان مشاغل، امکان جذب و بکارگیری نیروی انسانی متخصص و آشنا به امور مورد نیاز سازمانها و مراکز را فراهم نموده و در راستای اهداف سازمان مبنی بر هدایت سازمان مبتنی بر شایسته سالاری فعالیت می نماید. از طرف دیگر مرجع نیز مطابق با توانمندی، علاقه و تخصص، موقعیت مناسب شغلی را شناسائی و مشغول به فعالیت می گردد.

منابع:

۱. دکتر محمدعرب یزدی، فرصت های نوین شغلی در عصر پیشرفتهای فناوری اطلاعات، ۱۳۸۰
۲. سیده بهنوش محدث خالصی، نقش فناوری اطلاعات I.T.، همایش نقش فناوری اطلاعات در اشتغال، ۱۳۸۰
۳. دکتر عبدا... شفیع آبادی و لیلا بیات مختاری، مقدمات راهنمائی و مشاوره(مفاهیم کاربردی)،

فایل PowerPoint

Systems, 2005 Laudon K.C., Laudon J.P., Management Information

<http://www.myfuture.edu.au/services.۵>

<http://www.payscale.com/research/us.۶>

.Technology (IT) Consultant Information.y

<http://www.payscale.com>

افشین صندوقدار

معاون مهندسی و نرم افزار مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی (SID)

-این مقاله در جشنواره "راهنمایی و مشاوره شغلی" که به همت جهاد دانشگاهی واحد الزهرا(س) در تاریخ ۲۷

لغایت ۲۹ بهمن سال جاری در دانشگاه الزهرا برگزار شد، ارائه شده است